

עין משפט
גור מצוה

קעד א מיי פ"ח מהל' אשות הלכה כה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כג סעיף ב: קעה ב מיי פ"ד מהל' טוען ה"ל א סמג עשין נה טוש"ע ח"מ סי' קעו ג טוש"ע ח"מ סי' רלו סעיף ז: קעו ד מיי פ"ד מהל' טוען ה"ל ב עיין במ"מ סמג שם טוש"ע שם וסי' קנא סעיף ג: קעה ה ו מיי שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קנא סעיף ג: קע"ז מיי פ"י מהל' מכירה ה"ל א ועי' בהשגות ובמ"מ סמג עשין נה טוש"ע ח"מ סי' קנא סעיף ג בהג"ה וסי' קה סעיף א ונכר אלפס עוד גיטין פ"ה דף קע"א:

רבינו גרשום

מגורשת ואינה מגורשת. כגון זרק לה גט ספק קרוב לו דבעלה חייב במזונותיה עד דיהיב לה גט ודאי ואיכא למימר א' ד"ל ספק מגורשת דאם איתא דגרשה אית ליה בהדה א"בה ולא היה מיוחד לה קרקע למזונות כי אם ממקום אחר הייב לה מזונות בצמצום והוא חזקה: וכולן. בין אומן ובין אריס וכל הני דלעיל שהביאו ראיה. עדות שקנו אותה קרקע ראייתן ראייה והוי חזקה: לקח מן סיקריקון. זהו גולן שאמרו לו בני אדם מחמת שהוא אנס שא קרקע זו והגיטין חזרו ולקח מבעה"ב ב' שפתיש לו קנין הנגזל ללוקח שוב שהקרקע של סיקריקון מקחו בטל דבעל כרחיה אודי ליה ולא גמר ומכני ליה אלמא דראיה של גולן אינה ראיה. ומשני הך ברייתא איצטריך למחני לאפוקי מדרב דאמר לא שנו דמקחו בטל אלא דאמר לו בבעה"ב לך חזק בקרקע וקני משה"ה לא קני דלא מצי לאחזוקי בה משום דבעל כרחיה קאמר אבל אי כתב ליה בעל הבית שטר מכירה קנה: קמ"ל. רב נחמן דאפ"ה לא קנה כדשמואל וכו': אחריות. דלא מפיק ליה מדייה: ורב ביבי מסיים בה משמיה דרב נחמן. להיכא דחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטל דקרקע אין לו ללוקח אבל מעות שנתן יש לו: בד"א. דמעות יש לו ללוקח כגון שאמרו עדים בפנינו מנה לו המעות לבעה"ב אבל אמרו העדים בפנינו הורה לו המוכר להסיקריקון ולא ראו נתינת המעות אפי' מעות אין לו דהאי דאודי ליה כדרב כהנא אמרו: אמרו רב הונא. אי אמרו ואיימו איש תלווהו בעץ אי לא מובין לו שדהו ורבין מחמת יראה זביניה זביני אע"ג דאנסוהו: אי לאו דאניס. שאין לו מעות להוציא לצרכיו:

מוז:

מגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה. וכגון שיחד לה ארעא אחריתי דאי לאו הכי אין לו חזקה דכיון דאינה מוזני מוזני הוא דקא חלה כדאמר' לקמן^א: **ראייתן ראייה ומעמידן שדה בידן.** נראה לרשב"א דנקט

תרוייהו אידי דבעי למיתני גבי גולן אין ראייתו ראייה ואין מעמידן שדה בידו דהתם איצטריך תרוייהו דאי לא תנא אלף אין ראייתו ראייה הוה אמינא דאין ראייתו ראייה לגבי הא שאין מעמידן שדה בידו אצל מעות יש לו דלא ה"א טעמא אי לאו דאודי ליה הוה ממטי ליה ולחמריה לשחזור אלף הוה מפרשינן טעמא משום דתלויהו וזבין לא הוו זביניה זביני אפי' מנה לו מעות הלכך קאמר' תרוייהו דאין ראייתו ראייה כלל דאפי' מעות אין לו^ב דטעמא הוה משום דאי לאו דאודי ליה כו' והאי כולן נראה לרשב"א דקאי נמי אכן שלא חלק ואשה שלא נתגרשה ואע"ג דאמר לקמן [גבי אשה שנכסי בעלה]^ג דלגלויי זחי הוא דבעי כיון דאוקימנא בהודאה לא שייך זה גלויי זחי ועוד דמשמע לקמן דסבירא להו לרב הונא ולרב נחמן דלא אמר לגלויי זחי הוא דבעי: **ומעמידן שדה בידן.** גבי אומן נמי שייך שדה כגון אס הוא ננאי: **אבל בשטר קנה.** אלקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה נמי קאי כדמוכח במתני' בהניזוקין (גיטין דף נח: ושם) וקשה דתניא בסוף

מי שהיה נשוי (כתובות דף נה. ושם ד"ה וכתבה) כתב לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו איצדה כתובתה דוקא משום דלא חתמה לראשון אצל אי חתמה לראשון לא איצדה כתובתה כדמוכח התם אע"פ שכתבה שטר^ד ונראה לר"י דהא דקאמר רב בשטר קנה יש להעמיד בשטר הראיה שאחר הקנין דכיון שאחר הקנין עשתה שטר שייפתה כחו כל כך קנה והיה דכתובות מיירי בשטר מתנה בלא קנין אחר אלא שטר א"י חתמה דהתם לשון גמר כמו חתמו גבי תורף דגיטין וכמו תורה חתומה ניתנה בהניזוקין (גיטין דף קז. ב.) כלומר שגמרה מקח ונתרצתה בעל פה אי נמי חתמה ממש ובשטר של בעל והא דאמר רב בשטר קנה שעשתה שטר מכירה בשמה ומסתבר דטעמא דרב כטעמא דשמואל דאמר בהניזוקין (שם דף נח. ושם ד"ה אצל) אף בשטר לא קנה עד שתכתוב לו אחריות ושמואל לטעמיה דאמר **צ"ק דב"מ** (דף יז. ושם) אחריות לאו טעות סופר בשטרי מקח וממכר ורב סבר אחריות טעות סופר הוא^ה אצל קנת קשה דלקמן פריך לרב הונא דאמר תלויהו וזבין זביניה זביני מהא דאמר שמואל אף בשטר לא קנה ואי תלוי הדבר באחריות מאי קשה ליה משמואל טפי מרב: **ורב ביבי מסיים בה ב'.** ק"ק הלשון דהא רב ציבי פליג כדאמר' לקמן^ו ורב הונא לא מיירי בהכי אלא בהודה ולא במנה:

עלה דהיה משנה: לא שנו. דחזר ולקח מבעה"ב מקחו בטל אלא דאמר לו בפני עדים^ז חזק וקני ומעות לא קיבל בפני עדים דנימא זביניה זביני כדלקמן וגם שטר לא כתב לו בעל הבית ללוקח אצל אס כתב לו שטר ודאי אקני ליה ואתא רב הונא למימר דגולן שהביא ראיה אפילו בשטר אין ראייתו ראייה כדשמואל: אף בשטר לא קנה. דמאימנא סיקריקון כתב לו: ורב ציבי מסיים. זהא מלתא דאמר רב נחמן א"ל הונא: משמיה דרב נחמן. שהיה מוסקי בה רב נחמן דבר זה מדעתו. ומייהו רב הונא לא סבירא ליה האי תוספתא כדלקמן בשמעתין [מת.]. דכל היכא דאיכא מתן מעות סבר ליה לרב הונא דהו זביני. ולאו אדרב ושמואל קאי דמסכת גיטין בהניזוקין [מת.]. דאיכא לפלוגתייהו לא איירי רב ציבי כלל התם: קרקע אין לו. לגולן כמו שאמרנו אין מעמידן שדה בידו: אצל מעות. שנתן לו הגולן לנגזל דמי קרקע זו יש לו שחזירם לו הנגזל ולא קנסינן ליה לגולן לאצד מעותיו. ושמעין מהכא דסבירא ליה לרב ציבי תלויהו וזבין לאו זביניה זביני והיינו דאמרין לקמן [מת.]. דרב הונא לית ליה דרב ציבי: ד"א. דמעות יש לו כגון שאמרו עדים בפנינו מנה לו הגולן לנגזל ונתן לו המעות או שכתבו בשטר אנו ראינו שנתן לו המעות דמשום פחד דסיקריקון דגולן לא מסהדי וכתבו עדים שיקרא: אצל אמרו **עדים בפנינו הודה לו.** נגזל לגולן שקיבל ממנו הדמים או שכתבו בשטר המכירה וכך אמר לנו הוה עלי עדים שקיבלתי ממנו הדמים ומכרתי לו לא יחזיר לו מעות לגולן: **כדרב כהנא כו'.** ומסקנא דמילתא דרב ציבי היא: תלויהו וזבין. מי שתלו אותו או עשו לו יסורין עד שמכר וקיבל הדמים ואומר רוצה אני: זביניה זביני. ולא יוכל לחזור בו וטעמא מפרש ואזיל: ואית דגרס סלוה. ורבינו חננאל כתב תלויהו. ודוקא מכר אצל מתנה לא הויה מתנה דכיון דלא מקבל מידי לא גמר ומקני כדמוכח לקמן [שם] דאמרין מודה שמואל היכא דיהב זחי: **דכל דמוזין איניש.** רוב חפנים וכלי ציתו וטליתו שאדם מוכר אי לאו דאניס ודחיק במעות לא הוה מוזין ואפ"ה הוה זביניה זביני בעל כרחו אפילו לא גמר ומקני שלא נתנה תורה חילוק במקח וממכר בין דצריס הנרכיין לו ומכרין לדצריס שאין צריכין לו אלא כולוהו קונה לוקח. וה"ל אע"ג דאניס מוכר קונה לוקח והאיל וקיבל דמיס אע"ג דלא גמר ומקני: שאני אונס דנפשיה. שצריך למעות ומתוך כך מוכר חפציו מדעתו דהתם איכא למימר גמר ומקני: מאונסא דאחריני. שמכרתיין אותו למכור דהתם לא גמר ומקני:

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מגורס ואינה מגורסת. כגון זרק לה גט ספק קרוב לה ספק קרוב לו דבעלה חייב במזונותיה עד דיהב לה גט ודאי כו' זירא ואיכא למימר כיון דמגורסת ואינה מגורסת אשתו היא וחייב במזונותיה והניח לה בעל קרקע זו צידה כדי שתיון מפירותיה ולא הויה חזקה קמ"ל דהויה חזקה דכיון דהתחיל בגירושין והוה שונא לה לא יחד לה קרקע למזונותיה כי בטורח יתן לה מזונות צלמלוס כשיחייבוהו צ"ד: **חייב במזונותיה.** דלכתי אגידא ציה: **ובולן.** אומן ואריס וכל הנך דלעיל [מת.]. דאמרין אין להן חזקה: **ראיה.** שטר מכירה או עדי מכירה: **ראייתן ראייה.** מילתא דפשיטא היא ומשום ספא נקט לה: **גולן שהביא ראיה.** עדי מכירה או עדי הודאה אצל מתן מעות לא ראו: **אין ראייתו ראייה.** כדרב כהנא דאי לאו דאודי ליה או שכתב לו שטר מכירה הוה ממטי ליה ולחמריה לשחזור [ע"א] אצל אס נתן לו הגולן מעות בפני עדים ראייתו ראייה כדרב הונא לקמיה דאמר תלויהו וזבין זביניה זביני ואע"ג דרב ציבי מוקי לה לקמן להא אפילו בשנתן מעות הגולן לנגזל ואפ"ה לא קנה גולן הא אמרינן לקמן בשמעתין [מת.]. דרב ציבי מימרא היא ומימרא לרב הונא לא סבירא ליה. וכדרב הונא קיימא לן בשמעתין: **ואין מעמידן שדה בידו.** ולא לכל הבא מכחו כגון בן גולן או לוקח מגולן: **מאי קמ"ל.** רב הונא דגולן

וכל הבא מכחו אין ראייתו ראייה ולא קנה: **פנינא.** במסכת גיטין בהניזוקין: לקח מסיקריקון. מגולן נכרי הורג נפשות על עסקי ממון שאומר לו שא קרקע זו והניחתי ומתנה זו לא הויה מתנה דאפילו למ"ד תלויהו וזבין זביניה זביני תלויהו ויהב לא הויה מתנה וטעמא מפרש בגיטין [נה: ג' גזירות גזרו] [קמיימא כל דלא קטיל ליקטיל מניעתא כל דקטיל לייתי ארבע זוזין בתרייתא כל דקטיל ליקטילינהו קמיימא ומניעתא כיון דקטילי נכריס לישראל אגב אונסיה גמר ומקני בתרייתא אמרי האידנא לישקול ולמחר תבענא ליה צדינא והלכך לא קנה הסיקריקון דהא לא נתן מעות אלא גזלה בחנם והלוקח^א נמי ממנו לא קנה דקרקע אינה נגזלת [וסנה לן] ואכתי ברשותא דמריה קמא איתא ואפילו חזר ולקח מבעל הבית שכתב לו שטר כדמפרש לקמן או במתנה או בשטר מכירה בלא מעות דאילו נתן מעות לבעל הבית קנה כרב הונא דהא אפילו סיקריקון עצמו היה קונה אס נתן לו מעות לנגזל והכי מוכח לקמן בשמעתין גבי מילתיה דרב הונא דאית ליה תלויהו וזבין כו' אפילו הכי לא קנה לוקח דמחמת פחד דסיקריקון הקנה לו ללוקח וכיון דאין ראיית הלוקח מגולן ראייה אפילו כי הדר וזבין מבעל הבית כל שכן וכל שכן דאין ראיית הגולן עצמו ראייה דמחמת פחד כתב לו השטר ומעולם לא קיבל דמיס מן הגולן דנימא זביניה זביני: ומשני **לאפוקי מדרב.** אתא רב הונא: **דאמר רב.** עלה דהיה משנה: לא שנו. דחזר ולקח מבעה"ב מקחו בטל אלא דאמר לו בפני עדים^ז חזק וקני ומעות לא קיבל בפני עדים דנימא זביניה זביני כדלקמן וגם שטר לא כתב לו בעל הבית ללוקח אצל אס כתב לו שטר ודאי אקני ליה ואתא רב הונא למימר דגולן שהביא ראיה אפילו בשטר אין ראייתו ראייה כדשמואל: אף בשטר לא קנה. דמאימנא סיקריקון כתב לו: ורב ציבי מסיים. זהא מלתא דאמר רב נחמן א"ל הונא: משמיה דרב נחמן. שהיה מוסקי בה רב נחמן דבר זה מדעתו. ומייהו רב הונא לא סבירא ליה האי תוספתא כדלקמן בשמעתין [מת.]. דכל היכא דאיכא מתן מעות סבר ליה לרב הונא דהו זביני. ולאו אדרב ושמואל קאי דמסכת גיטין בהניזוקין [מת.]. דאיכא לפלוגתייהו לא איירי רב ציבי כלל התם: קרקע אין לו. לגולן כמו שאמרנו אין מעמידן שדה בידו: אצל מעות. שנתן לו הגולן לנגזל דמי קרקע זו יש לו שחזירם לו הנגזל ולא קנסינן ליה לגולן לאצד מעותיו. ושמעין מהכא דסבירא ליה לרב ציבי תלויהו וזבין לאו זביניה זביני והיינו דאמרין לקמן [מת.]. דרב הונא לית ליה דרב ציבי: ד"א. דמעות יש לו כגון שאמרו עדים בפנינו מנה לו הגולן לנגזל ונתן לו המעות או שכתבו בשטר אנו ראינו שנתן לו המעות דמשום פחד דסיקריקון דגולן לא מסהדי וכתבו עדים שיקרא: אצל אמרו **עדים בפנינו הודה לו.** נגזל לגולן שקיבל ממנו הדמים או שכתבו בשטר המכירה וכך אמר לנו הוה עלי עדים שקיבלתי ממנו הדמים ומכרתי לו לא יחזיר לו מעות לגולן: **כדרב כהנא כו'.** ומסקנא דמילתא דרב ציבי היא: תלויהו וזבין. מי שתלו אותו או עשו לו יסורין עד שמכר וקיבל הדמים ואומר רוצה אני: זביניה זביני. ולא יוכל לחזור בו וטעמא מפרש ואזיל: ואית דגרס סלוה. ורבינו חננאל כתב תלויהו. ודוקא מכר אצל מתנה לא הויה מתנה דכיון דלא מקבל מידי לא גמר ומקני כדמוכח לקמן [שם] דאמרין מודה שמואל היכא דיהב זחי: **דכל דמוזין איניש.** רוב חפנים וכלי ציתו וטליתו שאדם מוכר אי לאו דאניס ודחיק במעות לא הוה מוזין ואפ"ה הוה זביניה זביני בעל כרחו אפילו לא גמר ומקני שלא נתנה תורה חילוק במקח וממכר בין דצריס הנרכיין לו ומכרין לדצריס שאין צריכין לו אלא כולוהו קונה לוקח. וה"ל אע"ג דאניס מוכר קונה לוקח והאיל וקיבל דמיס אע"ג דלא גמר ומקני: שאני אונס דנפשיה. שצריך למעות ומתוך כך מוכר חפציו מדעתו דהתם איכא למימר גמר ומקני: מאונסא דאחריני. שמכרתיין אותו למכור דהתם לא גמר ומקני:

מקח מסיקריקון כו' מיקחו בטל. דאמרין מיראה עבד, אי נמי השני נוחלי והראשון קשה הימנו, ובגמרא מוקי לה דלא כתב ליה שטר (גיטין נה:). לא דמקחו בטל, אלא דאמר ליה. בעלים ליה שלקח מסיקריקון, לך חזק וקני. בחזקה, דכיון דדעורא בעלמא הוה איכא למימר השני נוח לי, אבל בשטר. אי כתב ליה שטרל בשמיה, קנה. דכולי האי לא הוה ליה למיעבד אי לאו דזכיה ליה מכר גמור ומדעת (שם נח.). עד שיכתוב אחריות. דאי טרפו לה מנייה לגבייה דמי ארעא (שם). לשחזור. אנגריא של מלך (במדבר טו טז).

מסורת הש"ס

א) ב"מ יב: ע"ש גיטין עד. ע"ש כתובות ז': ע"ש, ב) גיטין נה: ג) [שם מת.], ד) [שם], ה) [לקמן מת.], ו) צ"ק סב. [לקמן מת.], ז) ערכין כא. קדושין ג. יבמות קו. ר"ה ג. ח) [רשב"א], ט) בס"י לה.

הגהות הב"ח

א) גמ' דאמר רב כהנא אי לאו דאודי: ב) שם אלא מדתניא יקריב: ג) רשב"א ד"ה לקח וכו' והלוקח ממנו נמוי לא קנה: ד) ד"ה דאמר רב וכו' בפני עדים לך חזק:

מוסף רש"י

לקח מסיקריקון כו' מיקחו בטל. דאמרין מיראה עבד, אי נמי השני נוחלי והראשון קשה הימנו, ובגמרא מוקי לה דלא כתב ליה שטר (גיטין נה:). לא דמקחו בטל, אלא דאמר ליה. בעלים ליה שלקח מסיקריקון, לך חזק וקני. בחזקה, דכיון דדעורא בעלמא הוה איכא למימר השני נוח לי, אבל בשטר. אי כתב ליה שטרל בשמיה, קנה. דכולי האי לא הוה ליה למיעבד אי לאו דזכיה ליה מכר גמור ומדעת (שם נח.). עד שיכתוב אחריות. דאי טרפו לה מנייה לגבייה דמי ארעא (שם). לשחזור. אנגריא של מלך (במדבר טו טז).

מוסף תוספות

א. (מט.) לא לאשה חזקה בנכסי בעלה, פשיטא כיון דאית ליה מזוני מזוני הוא קא אכלה. רשב"א. ב. דאע"ג דאודי ליה באנפי אחריני שקבל ממנו מעות מוציאין השדה מידו ואין הנגזל מחזיר לו המעות שהורה בקבלתם. רבינו יונה. ג. [נא.]. ד. דבהד לוקח יכולה לומר נתת רוח עשיתי לבעלי. מוס' גיטין נח. ה. גמורה ומסיימה ושלמה. רש"י גיטין ס. ו. ובסתם שטר ככתבה לו אחריות דמי, וההיא דכתובות כשפירשה דלא קבלה אחריות מיירי. מוס' גיטין נח. ועיין מהרש"א. ז. [מת.]. ח. [ה"ה] מסיים בה קרקע אין לו אבל מעות יש לו, והא אמילתיה דר"ה קיימינן ואלו לר"ה אם יש שם מתן מעות בפני עדים ראייתו ראייה, דאמר רב הונא תלויהו וזבין זביניה זביני. רבינו יונה.

מסורת הש"ס

(א) [יבמות קו.] קדושין ג ע"ש ערכין כה. (ב) [יבמות כ. וש"ק, א.] גיטין פח. (ד) [שם, (א) [שם נה: ו.] (ו) [שם נה: ו.] (ז) [לעיל מו: ז.] (ח) [גיטין מב: ז.] (ט) [דברים כד, י.] ז"ל: לרב הונא דהיבא דליבא. רש"ל, (ט) [וע' מוס' ר"ה ו. ד"ה יקריב, ז.] [במוס' דגיטין פח: ד"ה יבעכו"ם מיימו הירושלמי בתיבך וע"י מהר"ם, מ] [וע' מוס' גיטין פח: ד"ה יבעכו"ם חובטין,]

תורה אור השלם

1 אם עלה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבונו אל פתח אהל מועד יקריב אותו ויזבח אותו ויקריב אתו לקרבנו לפני ה' ויקרא א ג

הגהות הב"ח

(א) גמ' בישראל כשר בעכו"ם כ"ל וזאת ו' נמחק: (ב) שם דבר תורה אפילו בעכו"ם גמי כשר: (ג) רשב"ם ד"ה בעכו"ם פסול וכו' לא גמר ומגרש כ"ל ותיצת ומקנה נמחק: (ד) תוס' ד"ה אלא מהא דמנא יקריב: (ה) ד"ה יקריב וכו' מקופיא. ג"כ פי' כפרה מנספת אצל עדיין קפויא ופיה ע"י פ"ק דזבחים: (ו) ד"ה גט וכו' כ"ל בעכו"ם פסול כגון אם חובטין אותו: (ז) בא"ד וכו' תימא דטעמא דבישראל כשר: (ח) בא"ד עשה מה ששאל פלוני אומר לך וכו' דעל פי רב פלוני: (ט) ד"ה דבר וכו' הוה ליה לאיתויי הבא דהא אמר:

מוסף רש"י

יקריב אותו. אל פתח אהל מועד יקריב אותו, קרא יתירא הוא, דהא כתיב צריעה יקריבונו (ד"ה ו.) ובעי"ז קדושין ג. מלמד שכופין אותו. לקיים דברי נדרו (קדושין ג.). המעושה. ותולה עצמה ביד עכו"ם. שוכנת עובד כוכבים אדם לכוף בעלה לגרשה וצאה עליו בעקפין (סו).

רבינו גרשום

יקריב אותו. דלגבי עולה אותו יתירא הוא וקאמר מלמד דכופין אותו להקריב כשנדר. דניחא ליה דתיהוי ליה כפרה בקרבנו וגמר ומתרה: כופין אותו. ליתן גט לאותן שכופין אותן להוציא כגון מוכה שחין ובעל [פוליסוס] כו': התם גמי סבר. האי מוכה שחין מצוה לשמוע דברי חכמים שגורו כן ומתרה. אלא סברא דכי אמר תליוהו וזבין דוביניה זביני דאגב אונסי' גמר ומקני: גט המעושה. ע"י ב"ד ישראל כש' תולה עצמה בעכו"ם (א) שאנס עצמה לגרשה. התם גמי נימא אגב אונסיה גמר בעל הבית ומקני ליה: מודה שמואל היכא דיהיב זוזי. דגמר ומקני ליה: מאי איכא למימר. אמאי אפי' קרקע בדין הוא דיש לו דאגב אונסיה גמר ומקני. אין ודאי יש לו קרקע. והא דרב ביבי מימרא היא ואינה עיקר דאינה לא משנה ולא ברייתא כי אם מימרא בעלמא:

(א) נראה דל"ל שאנס את בעלה לגרשה.

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

יקריב אופו. קרא יתירא דהא כתיב לעיל זכר תמים יקריבונו ומני למיכתב יקריבונו אל פתח אהל מועד לרזונו לפני ה': **מלמד שכופין אופו.** להקריב מה שגדר: **עד שיאמר רוצה אני.** אלמא היכא דכופין אותו עד לאמר מתוך יסורין רוצה אני קרינא ציה לרזונו דגמר בלבו להקריב. והוא הדין לזביני אם אמר רוצה אני זביני דגמר בלבו להקנות: **דסיהוי ליה כפרה.** וכי אמר רוצה אני ודאי בלבו שלם קאמר: **וכן אסה אומר גיטי נשים.** צהנך דתנן (כתובות עו:)

ואלו שכופין אותו להוציא מוכה שחין ובעל פוליסוס דכופין ומכין אותו עד שיאמר רוצה אני דונתין^ט מדעתו משמע: **דלמא.** התם גמי כי אמר רוצה אני גמר בלבו לגרשה דמלוה קעביד מאחר שחייבוהו חכמים להוציא: **אלא.** רב הונא מסביר דידיה קאמר דמתוך יסורים גמר בלבו ומקני הואיל ואיכא תרתי יסורים ומתן מעות ללא מפסיד מידי: **גט המעושה.** שכופין אותו לבעל להוציא. אם בישראל הוא כשר שכוהו ישראל וכגון דאמר רוצה אני: **בעכו"ם פסול.** ואלע"ג דאמר רוצה אני. וקא ס"ד דמקשה דבישראל כשר משום דמלוה לשמוע דברי חכמים ובעכו"ם פסול כיון דליכא מלוה אגב אונסי' לא גמר (א) ומקנה ומגרש וקשיא לרב הונא דכיון^י דליכא מלוה לא מקני אגב אונסיה: **ובעכו"ם.** אם אנו רוצים לכופו על ידי עכו"ם ויהיה הגט כשר מלמדים אנו לעכו"ם שיאמרו לו עשה מה שישראל אומר לך דהשתא גמי מלוה לשמוע דברי חכמים: **התם גמי נימא אגב אונסי' גמר ומגרש.**

הא לא מפסיד מידי דומיא דזביני דהא לא שמקבל דמי שדהו דכיון שאשתו שונאתו ובלא גט גמי לא תעמוד אללו וגט זה אינו אלא להתירה לאחר' לא מפסיד כלום: **אפילו בעכו"ם כשר.** דאגב אונסיה גמר וגרש ללא מפסיד מידי כדפרישית: **פסול.** מדרבנן ונריכה גט אחר ומיהו אם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר לריכה גט מזה ומזה: **והולה עלמה ביד עכו"ם.** להחניף לו ולזנות עמו עד שיכריח את בעלה לגרשה: **נימא אגב אונסיה.** דסיקריקון גמר ומקני בעל הבית כיון דיהיב ליה זוזי ולא מפסיד מידי דהיינו תליוהו וזבין: **מודה שמואל דהיכא דיהיב ליה זוזי.** זה הלוקח מן הסיקריקון כשחזר ולקח מבעל הבית וזבין אצל בלא מעות לא גמר ומקני דהא רב הונא גמי תליוהו וזבין קאמר אצל תליוהו ויהיב ליה הוי מתנה: **ולרב ציבי דמסיים.** לעיל [מו: ז] במילתיה דרב נחמן דאמר גולן שהביא רחיה אין רחיייתו רחיה ואין מעמידין שדה בידו ואוסף רב ציבי אצל מעות יש לו לגולן שנתן לגולן אלמא ס"ל לרב ציבי דאפי' נתן הגולן לנגול מעות לא קנה דתליוהו וזבין לא הוי זביני והוא הדין להך משנה דסיקריקון דאי נתן הסיקריקון או הלוקח ממנו לבעל הבית מעות דמי השדה לא קנה וקשיא לרב הונא: **מימרא הוא.** שהיה אומר משום אחרים ואינה לא משנה ולא צרייתא. ואי הוה אמר לה רב ציבי משמיה דנפשיה הוה מהדר גמרא גברא אגברא קרמית צתמיה: **צדה**

כיון דאינו מתרצה אלא על ידי כפייה פסול הוא לגבי מוצח דוצח רשעים הוא קמ"ל שהקרבן נראה: **גמ' מעושה בישראל בשר בעכו"ם פסול.** צסיפא מסיים ובעכו"ם חובטין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומר לך ויש מפרשים דהוי פירושא דרישא כ"ל בעכו"ם פסול (א) חובטין אותו ואומרים לו כו' ואין נראה דא"כ דפריך ליה הכא מסיפא ליסייעיה מרישא דקתני ובישראל כשר דאגב אונסי' גמר ומקני וכי תימא (א) דבישראל כשר משום דמלוה לשמוע דברי חכמים דא"כ בעכו"ם גמי אמאי פסול והא חובטין אותו לעשות דברי חכמים^י ונראה לר"י דהכי קאמר דבעכו"ם גמי כשר וכגון שאומר לו עשה מה שישראל (א) אומר לך וכן מפרש צהלכות גדולות והכי מוכח צתוספתא דקתני ובעכו"ם חובטין אותו ואומר לו עשה מה שפלוני אומר לך משמע דעל פי ר' פלוני שהוא חכם חובטין אותו וכשר הוא שהוא אומר להם לחובטו וכן משמע^ט צירושלמי דגיטין דקאמר התם רב אמר ישראל שעשה כמעשה עכו"ם כשר צאומר איני זן ואיני מפרנס תנא ר' חייא עכו"ם שעשו כמעשה ישראל פסול ואפי' אמר איני זן ואיני מפרנס דהא מתני' אמרה כן ובעכו"ם חובטין אותו ואומר לו עשה מה שישראל אומר לך ולא מה שאני אומר לך והא דאמר בגיטין (דף פח:.) לפנייהם ולא לפני עכו"ם כיון שהעישוי על פי דייני ישראל לאו היינו עכו"ם דלפני עכו"ם היינו כשהעישוי נעשה על פי דייני עכו"ם י: **דבר תורה אפילו בעכו"ם בשר.** דכיון דדדין מעשים כאותן שכופין אותו להוציא דבישראל גמי אי שלא כדין מעשה פסול דאמר שמואל צהמגרש (גיטין דף פח: ושם) וא"ת ומאי נפקא מינה אם תולה בעכו"ם ומפקעת עלמה מיד בעלה דכיון דדדין עבדה וגם חכמים היו כופין אותו להוציא וי"ל דגזרו כדין אטו שלא כדין וא"ת להווא טעמא דמפרש צהמגרש דבעכו"ם פסול דבר תורה משום לפנייהם ולא לפני עכו"ם ולא בני עכו"ם פסול אונסיה גמר ומגרש וי"ל כיון שעל ידי כפיית עכו"ם נתנו הוי שלא כדין ושלא כדין הוי כמו מתנה כדפרישית לעיל וא"ת ואמאי מיייתי הכא דרב משרשיא ההוא דהתם הוה ליה לאיתויי (ט) דהא אמר התם דהא דרב משרשיא צדותא היא וי"ל דלפי סצרת המקשה דחשיב עכו"ם בני עישוי מתוך לו דפריך ליה בעכו"ם אמאי פסול ואי לאו דבני עישוי נינהו לא הוה פריך ולא מידי דהוי כמו מתנה^י ולצרתו משני ליה כדרב משרשיא^י: **הא איתמר עלה אמר רב לא שנו.** תימא לרשב"א דמשמע ללא אמר רב הונא תליוהו וזבין צביניה זביני אלא בשטר אצל בלא חזק וקני לא וכיון דאגב אונסיה גמר ומקני מה לי האי ועוד הקשה דקאמר ומודה שמואל היכא דיהיב זוזי משמע דלרב קני אפי' לא יהיב זוזי ואמאי והא תליוהו ויהיב לא הוי מתנה ומירך דצהכי פליגי רב ושמואל דקסבר רב דאי לאו דיהיב זוזי לא הוה עביד שטר ושמואל סבר דמחמת אונס עביד שטר אצל אחריות לא היה מקבל דאמר צהנוקין (שם דף נה.) עד שיכתוב לו אחריות נכסים: **אמר רבא הלבתא תליוהו וזבין וזבין זביניה זביני.** לאו דוקא נקט תליוהו דאפילו בלא יסורין אלא מחמת אונס ממון כי ההוא מעשה דפרדיסא (לעיל דף מ:.) הוה זביני ואם מסר מודעה לא הוה זביני דקיימא לן כרב הונא [דכתבינן] מודעה אזביני כדפירש הקונטרס^י ודוקא מכר אצל מתנה תליוהו ויהיב לא הוה מתנה אפילו לא מסר מודעה אי דידיע עדים אונסיה והיכא דמסר מודעה אפי' לא ידעי אונסיה כתבינן^י וכן בגיטין והיכא

מת.

אי לימא מהא דתניא יקריב אותו. וא"ת אי מהכא גמר אפילו תליוהו ויהיב גמי מתנה הוי והיכא דסיקריקין מוכח דאינה מתנה והיה ר"י רוצה לתרץ דהכא הוי כמו מכר דהא יש לו כפרה תחת הקרבן וקונה הכפרה ומגיטי נשים דבעי למיגמר מייניהו הוי גמי כמו מכר שנפטר על ידי כך

משאר כסות ועונה אצל אי אפשר לומר כן דא"כ גט מעושה שלא כדין גמי יהא כשר וצהמגרש (גיטין דף פח: ושם) אמר שמואל דפסול ומירך ר"י דכל דבר שהוא מחוייב לעשות הוי כמו מכר והכא הרי הוה מחוייב להציא קרבן ולקמן גמי מחוייב הוה לגרש את אשתו דמייירי צהנהו שכופין אותן להוציא אצל בלא כדין הוה כמו תליוהו ויהיב ללא הוה מתנה: **יקריב אותו מלמד שכופין אותו.** לא דמי להא דאמר צפ' שור שנגח ארבעה וחמשה (צ"ק דף מ.) חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן משום דכיון דלכפרה קאתו לא צעי משכוני דדוקא חטאות ואשמות שבאות על חטא לא צעי משכוני שרוצה שמאותו חטא יהיה לו כפרה^א אצל הכא נדר או נדבה אין ממשכנין והא דקאמר ניחא ליה דתיהוי ליה כפרה היינו ממה שגדר שאם לא ישלם נדרו עונו ישא^ב והא דאמר צתורת כהנים וצבחים (דף ו.) וציומא (דף ו.) דעולה מכפרת על חייבי עשה הא אמר צפ"ק דצבחים (דף ז:) דעולה דורון היא ולא מכפרת^ג מקופיא (ט) מכפרת מקיבעא לא מכפרת^ד: **אלא סברא הוא דאגב אונסיה גמר ומקני.** וא"ת כיון דמסבירא ידעינן דאגב אונסיה גמר ומקני אמאי אינטרין קרא גבי קרבן למיכתב דכופין אותו וי"ל דאי לאו קרא הוה אמינא אלע"ג דגמר ומקני

כיון דאינו מתרצה אלא על ידי כפייה פסול הוא לגבי מוצח דוצח רשעים הוא קמ"ל שהקרבן נראה: **גמ' מעושה בישראל בשר בעכו"ם פסול.** צסיפא מסיים ובעכו"ם חובטין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומר לך ויש מפרשים דהוי פירושא דרישא כ"ל בעכו"ם פסול (א) חובטין אותו ואומרים לו כו' ואין נראה דא"כ דפריך ליה הכא מסיפא ליסייעיה מרישא דקתני ובישראל כשר דאגב אונסי' גמר ומקני וכי תימא (א) דבישראל כשר משום דמלוה לשמוע דברי חכמים דא"כ בעכו"ם גמי אמאי פסול והא חובטין אותו לעשות דברי חכמים^י ונראה לר"י דהכי קאמר דבעכו"ם גמי כשר וכגון שאומר לו עשה מה שישראל (א) אומר לך וכן מפרש צהלכות גדולות והכי מוכח צתוספתא דקתני ובעכו"ם חובטין אותו ואומר לו עשה מה שפלוני אומר לך משמע דעל פי ר' פלוני שהוא חכם חובטין אותו וכשר הוא שהוא אומר להם לחובטו וכן משמע^ט צירושלמי דגיטין דקאמר התם רב אמר ישראל שעשה כמעשה עכו"ם כשר צאומר איני זן ואיני מפרנס תנא ר' חייא עכו"ם שעשו כמעשה ישראל פסול ואפי' אמר איני זן ואיני מפרנס דהא מתני' אמרה כן ובעכו"ם חובטין אותו ואומר לו עשה מה שישראל אומר לך ולא מה שאני אומר לך והא דאמר בגיטין (דף פח:.) לפנייהם ולא לפני עכו"ם כיון שהעישוי על פי דייני ישראל לאו היינו עכו"ם דלפני עכו"ם היינו כשהעישוי נעשה על פי דייני עכו"ם י: **דבר תורה אפילו בעכו"ם בשר.** דכיון דדדין מעשים כאותן שכופין אותו להוציא דבישראל גמי אי שלא כדין מעשה פסול דאמר שמואל צהמגרש (גיטין דף פח: ושם) וא"ת ומאי נפקא מינה אם תולה בעכו"ם ומפקעת עלמה מיד בעלה דכיון דדדין עבדה וגם חכמים היו כופין אותו להוציא וי"ל דגזרו כדין אטו שלא כדין וא"ת להווא טעמא דמפרש צהמגרש דבעכו"ם פסול דבר תורה משום לפנייהם ולא לפני עכו"ם ולא בני עכו"ם פסול אונסיה גמר ומגרש וי"ל כיון שעל ידי כפיית עכו"ם נתנו הוי שלא כדין ושלא כדין הוי כמו מתנה כדפרישית לעיל וא"ת ואמאי מיייתי הכא דרב משרשיא ההוא דהתם הוה ליה לאיתויי (ט) דהא אמר התם דהא דרב משרשיא צדותא היא וי"ל דלפי סצרת המקשה דחשיב עכו"ם בני עישוי מתוך לו דפריך ליה בעכו"ם אמאי פסול ואי לאו דבני עישוי נינהו לא הוה פריך ולא מידי דהוי כמו מתנה^י ולצרתו משני ליה כדרב משרשיא^י: **הא איתמר עלה אמר רב לא שנו.** תימא לרשב"א דמשמע ללא אמר רב הונא תליוהו וזבין צביניה זביני אלא בשטר אצל בלא חזק וקני לא וכיון דאגב אונסיה גמר ומקני מה לי האי ועוד הקשה דקאמר ומודה שמואל היכא דיהיב זוזי משמע דלרב קני אפי' לא יהיב זוזי ואמאי והא תליוהו ויהיב לא הוי מתנה ומירך דצהכי פליגי רב ושמואל דקסבר רב דאי לאו דיהיב זוזי לא הוה עביד שטר ושמואל סבר דמחמת אונס עביד שטר אצל אחריות לא היה מקבל דאמר צהנוקין (שם דף נה.) עד שיכתוב לו אחריות נכסים: **אמר רבא הלבתא תליוהו וזבין וזבין זביניה זביני.** לאו דוקא נקט תליוהו דאפילו בלא יסורין אלא מחמת אונס ממון כי ההוא מעשה דפרדיסא (לעיל דף מ:.) הוה זביני ואם מסר מודעה לא הוה זביני דקיימא לן כרב הונא [דכתבינן] מודעה אזביני כדפירש הקונטרס^י ודוקא מכר אצל מתנה תליוהו ויהיב לא הוה מתנה אפילו לא מסר מודעה אי דידיע עדים אונסיה והיכא דמסר מודעה אפי' לא ידעי אונסיה כתבינן^י וכן בגיטין והיכא

עין משפט גר מצוה

קפ א מיי פי"ד מהל' מעשה קרבנות הל' טו סמוג לאוין קלא: **קפא ב ג מיי פי"ב מהל' גירושין הל' כ סמוג עשין כ טו"ש"ע אה"ע סי' קלד סעיף ה וסי' קנד סעיף כא:** **קפב ד מיי שס ומגן שס טו"ש"ע שס סי' קלד סעיף ח:** **קפג ה מיי שס טו"ש"ע שס סעיף ט:**

מוסף תוספות

א. ומנפשייהו מביאין אותן. רמב"ן. ב. והכי קאמרין משאמרו רוצים אנו יהבו דעתיהו וגמרו דתהוי להו כפרה. רמב"ן. ועיי"ש. ג. אינה באה לכפר על עשה כפרה ממש אלא אחר שכפרה התשובה על העשה היא באה להקבלת פנים כאדם שסרח במלך וריצהו ע"י פרקליטין וכשבא להקביל פניו מביא דורון בידו. רש"י ונחום ז: ד"ה עולה. ד. משום לפנייהם ולא לפני עכו"ם אע"פ דהעכו"ם מעשין ע"פ ישראל. מוס' גיטין פח: ה. דהכא גמי הא איכא משום מצוה לשמוע דברי חכמים, שאין הגויים אלא כמקל וכרצועה של דיני ישראל, ואע"פ שאמרה תורה לפנייהם ולא לפני גויים, לא להכרותו אמר אלא שלא לדונו הגויים וכו'. רשב"א. ו. [ולפי"ז] ניחא, דבתרומיהו הוה טעמא משום דמצוה לשמוע דברי חכמים, הלכך פריך ליה מן ובעובדי כוכבים פסול. ח"ש גיטין פי"ט ס"ג. א. שהרי מעושה בגויים כמו גט המעושה שלא כדיון הוי. רבינו יונה. ב. דדבר תורה גט המעושה בגויים כשר דהוי כמו תלוהו וזבין כיון דבני עשריי ניהו והרי הוא מעושה בדין. שם. ט. עיין צע"צ צדכ"ס ד"ה רב הונא וצמוד"ה אמר רב הונא. י. דכיון דאינו מקבל ממון במתנה ובגט זה שנותן, אם איתא דניחא ליה ליתנה מדעתו למה לו למסור מודעה ואי לא ניחא לו ליתן למה לו נאנס בגט ובמתנה זו, הלכך גט ומתנה, אלא ודאי ונאנס בגט ובמתנה זו, הלכך א"צ לפרש אונסו וכו'. רשב"ס לעיל מ: ד"ה גלי מילתא.

עין משפט ונר מצוה

קפד א מיי פ"י מהל' מכירה הל' א ועיין בהשגות ונמנוד משנה סמג עשין פג טו"ש"ע ח"מ סי' רה סעיף א ונכר אלפס עוד בגיטין ד' קע"ז:

קפה ב ג מיי פ"ד מהל' אשות הלכה א ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין מה טו"ש"ע א"ה"ע סי' מז סעיף א:

קפו ד מיי פ"י מהל' מכירה הלכה ו סמג עשין פג טו"ש"ע ח"מ סי' רה סעיף ט:

מוסף תוספות

א. דלא עדיפא בטול מודעא מאונס המכר עצמו דאמרינן דאגב אונסא דוויי גמר ומקני ה"נ אגב אונסא דוויי גמר ומבטל לה למודעא. ר"ן. ועיין יד רמ"ה. ב. ח"ל ה"רן (גיטין דף מ. גזפי ה"ר"ף) וכתב [הרמב"ם] ד"ל שיאמרו לו העדים קודם כתיבת הגט, אמור בפנינו שכל דברים שמשרת, שגורמין כשיתקיימו אותן הדברים לבטל גט. הרי הן בטלין [עכ"ל]. לפי שאילו לא אמר אלא שהוא מבטל ביטל ג"כ מודעות הביטול שמא מסר מודעא על ביטול הביטול, ואיך לדבר סוף, ולפיכך תיקן שיאמר כל הדברים שגורמין. ג. פי' כלומר ולא אמרן אלא דלא יהיב ליה זוזי כדאמרינן "המרצה מעות מידו וביד האשה לא ינקה מדינה של גיהנום". ר"י מנ"ש. ד. כלומר שלא עיין בהם אי טבי או לא כדאמרינן אסור להרצות מעות כנגד נר חנוכה. ר"י מנ"ש. ועיין ריטב"א. ה. וממילא יהיו כל בעילותיו זנות. טוס' ממונות ג. ו. מיד הרהור אאנוסים קטנים ופסולים. טוס' הא"ש כמנות יט: I. ומודים שהוא שטר גמור הוא תלויה וזבין זביניה זביני וכו', ואמנה נמי וכו' הואיל והם מודים שהשטר נכתב כד"ן מדעת הלוה. טז.

רבינו גרשום

והני מילי בשדה סתם. כלומר שאם כופוהו בפירוש שמכור לו שדה שלו משום הכי גמר ומקני ליה שדה שיתן לו שדה פחותה שלו. אבל אי אמר שדה זו מכור לי בפירוש אגב אונסיה אודי ולא גמר ומקני ליה: דלא ארצי זוזי. שלא רצה לברוק המעות אם טובות הן אם לאו משמע דמחמת כעס לא מעיין ולא גמר ומקני אבל ארצי זוזי זביניה זביני: אבל הוה לי לאישתמוטי. מיניה בשום ענין ומכר זביניה זביני: תלויה. שאנסו האשה שכתבש לה: התינת דקדיש בתקפא. דהיינו קדושין דרבנן משום הכי מצי לאפקועי רבנן מדרבנן. אבל קדיש בביאה בעל כרחו. א' דביאה היינו קדושי אורויתא והיא בעולת בעל מאי איכא למימר: אמר ליה. אפי' הכי לא הויין קדושי קדושין משום דשויה רבנן למאן דקדיש בביאה לבעילתו בעילת זנות דחוצפא קא עביד הואיל דתקינן קדושי כספא מצי לאפקועי קדושי ביאה: אכינרא. על אותו עץ שכן נקרא שמו עד דזבין ליה קרקע שלו: אמודעא דבעל כרחו זבין: ואשקלתא. והו שטר מכירה שחתם עליו שמכרו: הכי קאמר אי לאו דחתם אמודעא מאי דחתם אשקלתא שפיר חתם דזביניה באונס הוי זביני: והכי מצי רבה בר בר חנה למיחתם אמודעא מאחר דחתם

מה:

והיכא דבטל מודעא בשעת זביני מהני ביטול דאגב אונסיה גמר ומבטל^א כדאמרינן צפ' האומר משקלי (ערכין דף כ"א:) ובקונט' הביאה לעיל ואפילו אמר בשעת מודעא כל מה שאבטל לא יהא ביטול אינו כלום דמ"מ לבסוף כשמבטל כל מה שאמר קודם לכן^ב יהא מבטול דאגב אונסי' גמר ומבטל אבל בזמנה אי ידעינן צאונסיה לא מהני ביטול ולא גמר ומבטל ומיהו אי לא ידעינן צאונסיה ומבטל מודעא מדעתו נראה שבטולו ביטול ולכן כתבינן בשטרי מתנה ביטול מודעי:

אב"ל שדה זו א. והא דלמרי

נהרדעי לעיל (דף מ.) כל

מודעא דלא כתב צה (ס) אנה ידענא ציה צאונסין דפלוגי לאו מודעא היא לא משכחת אליצא דרצא לעיל אלא כי יהוא מעשה דפרדיסא דצתסתם שדה לא מהניא מודעא ובשדה זו לא נריך מודעא אלא ללידעו אונסיה: **ואפי'** בשדה זו א אמרינן אלא **דלא ארצי** זוזי. לפי הספרים דגרסי לא ארצי ליה^א משמע דבעי למימר דכי אמרי עדים בפנינו מנה לו הוי זביני אפי' בשדה זו וכי קאמר רצא דלא הוי זביני היינו כי אמרו בפנינו הודה לו שלא ראו נתינת המעות וא"כ משמע דבשדה סתם אפילו כי אמרו בפנינו הודה שלא ראו נתינת המעות הוי זביני ואין נראה דזהוהא לא שייך לחלק בין שדה סתם לשדה זו דצמרייהו שייך למימר אי לאו דאודי ליה הוה ממטי ליה ולחמרי' לשחזור ע"כ נראה

דגרסינן ולא ארצי זוזי^א ולא גרסינן ליה וכן פירש בקונטרס: **תינח** דקדיש בבספא. הכא לא קאמר כל דמקדש אדעתא דרצנן מקדש וכן צפרק בית שמאי (יבמות דף קי. ושם ד"ה לפיכך) גבי עובדא דנרש דקדשה כשהיא קטנה וגדלה ואתא איניש אחרינא וחטפה מיניה כדלמר זריש כתובות (דף ג. ושם ד"ה תינת) ובהשולח (גיטין דף לג. ושם) משום דהכא ובפ' בית שמאי לא קדש אדעתא דרצנן כדקאמר הוא עשה שלא כהוגן ונריך לומר דסבר הכא דיש כח ציד חכמים לעקור דבר מן התורה כיון דאפקעינהו רצנן לקדושין מיניה ואע"ג דלא קדש אדעתם והכי פירושא בשלמא דקדיש בכספא מלו רצנן להפקיר הכסף ולתת בזמנה לאשה^א אלא דקדיש צביאה אע"ג דיש כח ציד חכמים להוא גריווה דהדר למיבבלא אבל ציאה וכי יעשו חכמים ציאתו ביאת עזירה ומשני אין ודאי דשוויה ציאתו ביאת זנות ובההיא דכתובות טעמא דאדעתא דרצנן מקדש משמע דאי לאו דאדעתא דרצנן מקדש לא היה כח צידם להפקיע הקדושין ומיהו נראה דלא פליגי ואינטריך טעמא דאדעתא דרצנן מקדש משום דהתם כיון דקדושין נעשו כהוגן לא היה כח לחכמים להפקיעם אי לאו משום דאדעתא דרצנן מקדש: **קדיש** בביאה מאי איכא למימר. תימה לרשב"א דקדיש צביאה בלא הפקעה לא להו קדושין דהוי תלויה ויהיז דכנגד גופה שקנוי לו אינו נותן לה כלום ודוחק לומר לפי שיש לה הנאת ציאה ועוד דאם כן הא דלמר למימר תלויה וקדיש קדושי קדושין לא הוי אלא דקדיש בכסף או צביאה אבל בשטר לא דהוי כמו תלויה ויהיז וי"ל דכנגד גופה שקנוי לו מתחייב לה שאר כסות ועונה ואע"ג דפרי' לעיל גבי גט דלא חשיב זביני מה שהבעל נפטר משאר כסות ועונה ה"מ גבי צעל שהיה נותנס צר'ון ולא היה מגרשה: **אמר** רב הונא מאן דחתים אמודעא שפיר חתים. הא דרב הונא פליגא דרצא דלמר (לעיל מ:) דלא כתבינן מודעא אזביני:

אמר רב נחמן עדים שאמרו אמנה היו דברינו אין נאמנין. על כרחן צאין כתב ידם יוצא ממוקם אחר איירי דאי יוצא ממוקם אחר פשיטא דהכי פריך צפ' שני דכתובות (דף קי. יט. ושם: ד"ה אמר) גבי האומר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן דקאמר מאן אי דקאמרי עדים אי כתב ידן יוצא ממוקם אחר פשיטא ועוד דמר בר רב אשי דקאמר אמנה היו דברינו אינו נאמן משום דלא ניתן ליכתב ואי כתב ידן יוצא ממוקם אחר אפי' ניתן ליכתב אינו נאמן וקשה דלמאי לא מהימני צמיגו דאי צעו אמרי אין זה כתב ידינו^א דהא רב נחמן גופיה אית ליה מיגו לפסול השטר צפ' שני דכתובות (שם) דקאמר כי אתו לקמן לדינא אמנינא להו זילו קיימו שטרייכו וחותרו לדינא דמהימן לומר פרוע הוא מיגו דאי צעי אמר מזוייף הוא וכ"ש עדים דאלימי לאורועי שטרא דהכי אמר בהדיא צפרק מי שמת (לקמן דף קמז. ושם) ומי' ר"י דהיינו טעמא צמודעא ואמנה לר"נ הואיל ואמר שהשטר נכתב ונמסר כהלכתו^א שוב לא אתי על פה ומרע לשטרא אפילו צמיגו ודמי נמי לחורין ומגידין הואיל ואמרו שחתמו על השטר כד"ן ומדלוריינתא עדים החתומין על השטר נעשה כנחקרה עדותן

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

בשדה סתם. שהכריחוהו למכור אחת משדותיו והוא צירר מעלמו ומכר את זאת כדיון דמדעתו צירר רעה שצהן צירר (א) שאינו חושש צה כל כך וגמר ומקני: **בשדה זו**. הכריחוהו למכור שדה זו ולותה מכר: **דלא ארצי זוזי**. לא מנה המעות גילה דעתו דבעל כרחו מקבל:

ואפי' בשדה זו ולא ארצי זוזי לא אמרן דלא הוי זביני אלא דלא הוה ליה להאי לאישתמוטי מן התולה (ז) בשום דיחוי שבועלס כגון המתן לי עד למחר או עד שבוצא אשתי או שום דיחוי שיכול לטעות צו האנס: **והלכסא צנולה הוו זביניה זביני ואפי' בשדה זו**. ולא ארצי זוזי ולא הוה ליה לאישתמוטי דהוי אונס גמור וכגון דלמר רוזא אני: **דחא אשה**. כשמכריחה אדם לקבל קדושי ולהתקדש לו: **בשדה זו דמיא**. שאינו חפץ כי אס צה: **ואמר (ס) אמימר**. כלומר קיימא לן הכי: **תלויה וקדיש**. קבלה קדושין קדושיה קדושין דדמי לזביני שמוכרת עצמה לזה: **מר בר רב אשי אמר**. במכר מודינא דהוו זביני אבל גבי אשה תקון רצנן דלא ליהוו קדושין דהוא עשה שלא כהוגן שהכריחה לפיכך נעשה עמו שלא כהוגן שלא כד"ן דאע"ג דמן התורה ליהוו קידושין רצנן עקרינהו והפקירו אותן ועשו מעות מתנה ובמקום אחר(י) מפרש דכל דמקדש אדעתא דרצנן מקדש כדת משה וישראל ורצנן אמור לא ליהוו קדושין נמלא שלא קדשה זה שהרי בדעת חכמים תלה והם אינם חפצים בקידושין

הללו: **סינה דקדיש בכספא**. יכולין חכמים להפקיע הקדושין דהפקר צ"ד הפקר גבי ממון וכאילו קדשה בגזל ובחמס דמיא דלא הוו קדושין אבל קדיש צביאה שעשה מעשה בגופה היאך יאמרו חכמים שלא תהא ציאה הרי צעל כרחנו ציאה היא: ואית דמפרש **סינה דקדיש בכספא**. דקידושי כסף דרצנן הם אמרו והם אמרו וקידושין דדצריהן יכולין לעקור אבל קדיש צביאה דהוו קידושי דלוריינתא מאי איכא למימר. וטעות הוא צידס דמגזירה שוה ילפינן לקידושי כסף במסכת קדושין (דף צ. ג.) וגם לכל דבר אתקוש הוויות להדדי ואמרינן בצרייתות (דף ה.) אל תהי גזירה שוה קלה צעינך שהרי נותר אחד מגופי תורה ולא למדה הכתוב אלא בגזירה שוה ועוד מאי האי דקמהדר ליה שויה רצנן לצעילתו בעילת זנות הא כיון דמדלוריינתא היא היאך יכולין לעשות ביאתו זנות אלא כיון דאדעתא דרצנן מקדש לא הוי קידושין דלמרי רצנן לא ליהוו קידושין ומתוך כך (ו) נמלאת מעלמה בעילת זנות: **טצי**. גברא אלמא הוי: **תלי לפפי**. צאילן ששמו כינרא למכור לו שדה. ל"א תלה אותו בשציל הכינרא שימכרנו לו: **וזבין**. כלומר וכן עשה שמכרה לו: **חסם רבה בר בר חנה**. ועד אחר עמו אמודעא שמסר פפי קודם שנכתב שטר המכירה: **ואשקלתא**. וגם על שטר המכירה חתם: **מאן דחסם אמודעא שפיר חסם**. דאע"ג דתלויהו וזבין זביניה זביני וכדמסיק לקמיה: **רב הונא לטעמיה כו'**. מהכא שמעינן דכתבינן מודעא אזביני אפילו בתלויהו וזבין ודלא כרצא דלמר לעיל (דף מ:) לא כתבינן מודעא אזביני כדפרישית צפירקין לעיל [שם] אלא היכא דאניס כמעלת דפרדיסא והכא חוינן עובדא אפי' בתלויהו וזבין דכתצי מודעא וג"כ נראין הדברים שהרי פסקותיו של רצא לא עמדו מאי דפסיק לעיל בתלויהו וזבין (א) [לא אמרן אלא בשדה סתם] שאחר פסק שלו אמר (ב) לא כתבינן מודעא אזביני כדפרישי' לעיל [מ:]:

איני. כלומר היאך בטלה מודעא שחתם צה רבה בר בר חנה את האשקלתא שחתם הוא עצמו צה: **והא אמר רב נחמן כו'**. והכא נמי רבה בר בר חנה קמסהיד עכשיו על האשקלתא מודעא הוי דצרינו ואמאי נאמן: **עדים**. החתומין בשטר: **ואמרו אמנה היו דצרינו**. לא הלוהו כלום אלא כתצנו לו ולכשיצטרך ילוה צו והאמינו לוה למלוה שלא יוליא עליו שטר מלוה זו לגבות הימנו אלא"כ ילוה לו וזה שעבד לו נכסיו מעכשיו אס ילוה אפי' לאחר זמן דלאו מוקדם הוה לטרוף שלא כד"ן:

אין

הלווהו אלא נדר לו להלוותו והאמין לו הלוה למלוה שייקים דיבורו ואמר לנו כתבו לו שטר שלוויתי ממנו מנה אבל אנו לא ראינו ההלוואה והלוה טוען לא הלווני שוב. אינן נאמנים דודאי לא הוו משווי נפשיהו רשיעי דחתמי שטרא אי לא חזו ההלוואה:

מסורת הש"ס

(א) כתובות ג. יבמות ז. קי. גיטין לג. ע"ג. (ב) [לעיל מו: וש"ס]. (ג) כתובות יט. (ד) יבמות ז. ועוד]. (ה) רש"י.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דלא הוה ליה לאישתמוטי: (ב) שם כשדה זו דמיא (ואמר למימר) מא"מ וצ"ג גי' רשב"ם והרא"ש ואמר מר: (א) רשב"ם ד"ה בשדה וכו' רעה שצהן צירר גלי דעתיה שאינו חושש: (ד) ד"ה ואפי' בשדה וכו' מן התולה אותו בשום דיחוי צעולס וכו' שיכול להטעות צו: (ה) ד"ה ואמר מר כלומר קיימא לן: (ו) ד"ה ואית דמפרש וכו' ומתוך כך נעשית מעלמה בעילת זנות: (ז) ד"ה רב הונא וכו' בתלויהו וזבין שאחר פסק שלו אמר כתבינן כ"ל ומיעת לא נמחק: (ח) תוס' ד"ה אבל וכו' דלא כתב צה אגן ידעינן ציה באונסיה דפלוגי:

מוסף רש"י

ואפקעינהו לקידושיה מיניה. דכל דמקדש תולה בדעת חכמים הוא, דהא כדת משה וישראל קאמרינן ורצנן אמרי לא ניהוי קידושין (יבמות קי.). תינח דקדיש בכספא. איכא לממר דאפקעיניהו לקידושין ושוו מעות מתנה, דהפקר צ"ד הפקר (שם). קדיש בביאה. דק"ל צקדושין (ד:) מכי יקח איש אשה ובעלה דלשה מתקדשת נמי צביאה. מאי איכא למימר. מאי אשקעתא איכא לממר בהאי ציאה (גיטין גז.) מאי הפקר צ"ד איכא למימר (יבמות קי.). שויוהו רבנן לבעילתו בעילת זנות. והוא דלעתם תלה (שם) דאפקעו שם קדושין מינה, ויש צהן כח לכך שהרי כשקדש על מנהג חוק דתם קדיש, כך אי מפרש בכל מקום מלבי, ומרבותי קבלתי כל דמקדש אדעתא דרצנן מקדש, דקדושי כסף דרצנן, דלא כמיז כהדיא אלא גמרינן קיוה קיוה משדה עפרון, והיינו דקפריין סינה דקדיש בכספא קדיש צביאה דלמיז כהדיא כי יקח איש אשה ובעלה מאי איכא למימר, היאך יכלו לעקור דבר מן התורה, ומשני שויוהו רצנן לצעילתו בעילת זנות של כל מקדש צביאה, כדלמר התם (קדושין צ:) רב נגגיד אמאן דמקדש צביאה משום פרייתא, ומשובות קשות יש צצרי, מלא דגוי"ש גופה מורה היא, שהרי לא נמדו נסקלן אלא גנו"ש, ונותר שהוא צכרת מנו"ש, למדנו, ונערה המאורסה נהרגת בקדושי כסף, ואי דרצנן מי מיקטלא, ועוד דקמשני שויה רצנן לצעילתו בעילת זנות, היכי מצי לשויה בעילת זנות הא דלוריינתא היא, וכי אמרן רב נגגיד אמאן דמקדש צביאה, קידושין מיכא לא בטלי, אלא הא והא דלוריינתא והא דאית ברצנן כח לצטל מפני שבשעת קידושין תלה בדעתם לקדש כדת שהנהיגו חכמים ששאלו (גיטין גז.). תלויהו וזבין. מי שמלו אותו או עשו לו יסורין עד שמכר וקיבל הדמים ואומר רוזא אני, זביניה זביני. ולא יוכל לחזור צו (על"ד מ:).

רבינו גרשום (המשך)

אשקלתא והאמר רב נחמן עדים שאמרו אמנה היה דברינו כגון שטר שכתוב כי פלוגי לזה מפני' מנה וחתומין עליו העדים אם אמרו העדים בפנינו לא

^[1] עי' בפישט"ס כאן צדיה מינת